

POSTANOWIENIE

Dnia 31 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Demendecki (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Dobrowolski

SSN Elżbieta Karska

w sprawie ze skargi Komitetu Wyborczego Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej X.Y.

na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej Nr [...] z dnia 26 marca 2025 r. w sprawie odmowy przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego pod nazwą Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej X. Y. w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 18 maja 2025 r.

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 31 marca 2025 r.,

oddala skargę.

Marek Dobrowolski Tomasz Demendecki Elżbieta Karska

UZASADNIENIE

Uchwałą nr [...] z 26 marca 2025 r. (dalej: „Uchwała”) Państwowa Komisja Wyborcza (dalej także: „PKW” lub „Komisja”) na podstawie art. 97 § 2 w zw. z art. 299 § 1 i § 3 pkt 4 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (Dz.U. 2025, poz. 365, dalej: „k.wyb.”) po rozpatrzeniu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego pod nazwą Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej X. Y. (dalej: „Komitet”), którego dnia 24s marca 2025 r. dokonała J. M. - pełnomocnik wyborczy i stwierdzeniu, że nie spełnia ono warunków

określonych w Kodeksie wyborczym, postanowiła odmówić przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego pod nazwą Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej X. Y. w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 18 maja 2025 r. z uwagi na niedołączenie do zawiadomienia co najmniej 1000 podpisów obywateli mających prawo wybierania, popierających utworzenie komitetu wyborczego wyborców co stanowi naruszenie art. 299 § 1 i § 3 pkt 4 k.wyb.

W uzasadnieniu uchwały Państwowa Komisja Wyborcza wskazała w dniu 24 marca 2025 r. za pośrednictwem Poczty Polskiej wpłynęło do Komisji zawiadomienie o utworzeniu komitetu wyborczego pod nazwą Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej X. Y. podpisane przez J. M. - pełnomocnika wyborczego. Do zawiadomienia dołączono 113 kart wykazu podpisów popierających zgłoszenie kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. W wyniku dokonanej w dniu 25 marca 2025 r. weryfikacji wykazu podpisów stwierdzono, że:

1. 812 podpisów zostało złożonych prawidłowo;
2. 277 podpisów zostało złożonych nieprawidłowo, tj. zawierały one następujące wady dotyczące:
 1. imion, nazwisk - 15 przypadków,
 2. adresu - 184 przypadki,
 3. numeru PESEL - 52 przypadki,
 4. podpisu wyborcy - 1 przypadek,
 5. inne - 25 przypadków.

Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła, że największa liczba błędów dotyczy wskazania adresu zamieszkania niezgodnego z adresem ujęcia wyborcy w stałym obwodzie głosowania w Centralnym Rejestrze Wyborców. Państwowa Komisja Wyborcza szczególnie podkreśla, że prawidłowe wskazanie m.in. adresu zamieszkania ma na celu nie tylko umożliwienie sprawdzenia posiadania prawa wybierania przez daną osobę, lecz także, co jest równie istotne, uwiarygodnienia, że podpis złożyła faktycznie osoba wskazana w wykazie, gdyż osoby składające podpisy znają swój adres zamieszkania.

Dalej Państwowa Komisja Wyborcza podała, że fakt, iż m.in. na wykazie podpisów popierających zgłoszenie kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej należy podać adres zamieszkania, pod którym dana osoba faktycznie stale zamieszkuje i pod tym adresem ujęta jest w stałym obwodzie głosowania w Centralnym Rejestrze Wyborców, wynika wprost z art. 5 pkt 9 i 14 k.wyb. Zgodnie bowiem z powołanymi przepisami, ilekroć w Kodeksie wyborczym jest mowa o:

1. stałym zamieszkanii - należy przez to rozumieć zamieszkanie w określonej miejscowości pod oznaczonym adresem z zamiarem stałego pobytu;
2. adresie zamieszkania - należy przez to rozumieć adres, pod którym dana osoba faktycznie stale zamieszkuje i pod tym adresem ujęta jest w Centralnym Rejestrze Wyborców w stałym obwodzie głosowania zgodnie z adresem zameldowania na pobyt stały albo adresem stałego zamieszkania.

Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła ponadto, że zgodnie z art. 18 § 2 k.wyb. Centralny Rejestr Wyborców potwierdza prawo wybierania. Jak natomiast wprost wynika z art. 18 § 3 pkt 4 k.wyb. Centralny Rejestr Wyborców służy do sprawdzania posiadania prawa wybierania w związku z weryfikacją podpisów złożonych właściwemu organowi. Z powołanego przepisu wynika zatem, że do sprawdzania posiadania prawa wybierania w związku z udzieleniem poparcia organy wyborcze wykorzystują Centralny Rejestr Wyborców.

PKW stwierdza, też że po upływie terminu na dokonywanie zawiadomień usunięcie wady polegającej na przedłożeniu podpisów obywateli popierających utworzenie komitetu wyborczego, jest niedopuszczalne. Termin zawiadamiania o utworzeniu komitetów wyborczych w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 18 maja 2025 r. termin upłynął 24 marca 2025 r. o godz. 16:15 (art. 299 § 4 w związku z art. 9 § 1 i 3 k.wyb.).

Konkludując PKW wskazała, że do zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego nie dołączono wykazu co najmniej 1000 prawidłowych podpisów oraz upłynął już termin na dokonywanie zawiadomienia, a więc również na usunięcie wady polegającej na doręczeniu wykazu podpisów, stąd Państwowa Komisja

Wyborcza, zgodnie z art. 97 § 2 k.wyb. zobowiązana jest do odmowy przyjęcia tego zawiadomienia, bez wzywania do usunięcia wady zawiadomienia.

Pełnomocnik Komitetu Wyborczego Kandydata na Prezydenta RP X. Y., złożyła w dniu 27 marca 2025 r., skargę na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej Nr [...] z dnia 26 marca 2025 r. w sprawie odmowy przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego pod nazwą Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta RP X. Y. w wyborach na Prezydenta RP zarządzonych na dzień 18 maja 2025 r.

Zaskarżonej Uchwale zarzuciła że zawiera błąd formalny polegający na wskazaniu przez Państwową Komisję Wyborczą niewłaściwej ilości podpisów złożonych przez Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej X. Y.. Jak wskazała w Uchwale PKW stwierdza, że 812 podpisów zostało złożonych prawidłowo, zaś 277 podpisów zostało złożonych nieprawidłowo, co daje w sumie 1089 podpisów, podczas gdy Komitet złożył 1091 podpisów, co potwierdzają załączone kopie podpisów oraz kopie wszystkich dokumentów złożonych przez komitet do PKW (w załącznikach).

Zdaniem skarżącej oznacza to, że nastąpiła pomyłka i że zaskarżona Uchwała PKW nie odnosi się do zawiadomienia złożonego przez ten Komitet. Następnie podniosła wątpliwość do co określenie przez PKW 184 przypadków błędów dotyczących adresu osób podpisujących (czyli udzielających poparcia Komitetowi). Jak podaje skarżąca PKW nie wskazała, o które adresy chodzi, zatem Komitet nie może odnieść się dokładnie do tej kwestii. Podkreśliła, że osoby zbierające podpisy przyjmowały je najczęściej od osób mieszkających w pobliżu lub razem pracujących, zatem tak duża ilość błędów w adresie wydaje się praktycznie niemożliwa (choć to także może wskazywać na odniesienie się przez PKW do zawiadomienia złożonego przez inny komitet). Zwróciła ponadto uwagę na wskazane przez PKW 25 przypadków innych wad jednak bez wskazywania o jakie wady chodzi.

Ocenie skarżącej może to także wskazywać na pomyłkę i na odniesienie się przez PKW do zawiadomienia złożonego przez inny komitet.

W odpowiedzi na skargę, Przewodniczący PKW wyraził opinię, że przedstawione przez pełnomocnika wyborczego Komitetu Wyborczego Kandydata

na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej X. Y. zarzuty są bezzasadne i wniośł o oddalenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jak stanowi art. 300 § 1 k.wyb. pełnomocnikowi wyborczemu służy prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej o odmowie przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego. Skargę wnosi się w terminie 2 dni od daty podania do publicznej wiadomości postanowienia o odmowie przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego. Stosownie do § 2 przytoczonego przepisu Sąd Najwyższy rozpatruje skargę w składzie 3 sędziów, w postępowaniu nieprocesowym i wydaje orzeczenie w sprawie skargi w terminie 2 dni. Od orzeczenia Sądu Najwyższego nie przysługuje środek prawny. Orzeczenie doręcza się pełnomocnikowi wyborczemu i Państwowej Komisji Wyborczej. Jeżeli Sąd Najwyższy uzna skargę pełnomocnika wyborczego za zasadną, Państwowa Komisja Wyborcza niezwłocznie przyjmuje zawiadomienie o utworzeniu komitetu wyborczego.

Zgodnie z art. 299 § 1 k.wyb. po zebraniu, zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 303 § 1 pkt 3, co najmniej 1.000 podpisów obywateli mających prawo wybierania do Sejmu i popierających kandydata, pełnomocnik wyborczy zawiadamia o utworzeniu komitetu wyborczego Państwową Komisję Wyborczą. Podpisy, o których mowa w zdaniu pierwszym, stanowią część wymaganej liczby 100.000 podpisów obywateli popierających kandydata. Z kolei jak stanowi § 2 przytoczonego przepisu, w zawiadomieniu o utworzeniu komitetu wyborczego podaje się: (1) nazwę komitetu oraz adres jego siedziby; (2) imię (imiona), nazwisko, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL pełnomocnika wyborczego i pełnomocnika finansowego. Paragraf 3 art. 299 k.wyb. stanowi, że do zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego załącza się: (1) oświadczenie o utworzeniu komitetu i oświadczenia pełnomocnika wyborczego i pełnomocnika finansowego o przyjęciu pełnomocnictwa, a w przypadku pełnomocnika finansowego - również o spełnieniu przez niego wymogów, o których mowa w art. 127 § 2 i 3; (2) pisemną zgodę kandydata na kandydowanie w wyborach, o której mowa w art. 297 § 2 pkt 1, oraz zgodę na utworzenie jego komitetu, o której mowa

w art. 297 § 2 pkt 2; (3) pisemne oświadczenie kandydata o posiadaniu prawa wybieralności, o którym mowa w art. 297 § 2 pkt 3; (4) wykaz co najmniej 1000 obywateli, o których mowa w § 1.

Zgodnie z art. 18 § 2 k.wyb. Centralny Rejestr Wyborców potwierdza prawo wybierania. Artykuł 18 § 3 pkt 4 k.wyb. stanowi, że Centralny Rejestr Wyborców służy do sprawdzania posiadania prawa wybierania w związku z weryfikacją podpisów złożonych właściwemu organowi. Z powołanego przepisu wynika zatem, że do sprawdzania posiadania prawa wybierania w związku z udzieleniem poparcia organy wyborcze wykorzystują Centralny Rejestr Wyborców.

Natomiast z art. 5 pkt 9 i 14 k.wyb. wynika, że ilekroć w Kodeksie wyborczym jest mowa o:

1. stałym zamieszkaniu – należy przez to rozumieć zamieszkanie w określonej miejscowości pod oznaczonym adresem z zamiarem stałego pobytu;
2. adresie zamieszkania – należy przez to rozumieć adres, pod którym dana osoba faktycznie stale zamieszkuje i pod tym adresem ujęta jest w Centralnym Rejestrze Wyborców w stałym obwodzie głosowania zgodnie z adresem zameldowania na pobyt stały albo adresem stałego zamieszkania.

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd Najwyższy wskazuje, że obowiązek zebrania co najmniej 1000 podpisów obywateli popierających utworzenie komitetu wyborczego wyborców oraz załączenia do zawiadomienia ich wykazu, zawierającego szczegółowo wskazane informacje jest więc wyraźnie określony w ustawie. Powinnością Państwowej Komisji Wyborczej jest sprawdzenie, czy zostały spełnione wszystkie ustawowe wymagania dotyczące złożenia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego, w tym także, czy załączony wykaz obywateli popierających utworzenie komitetu zawiera wszystkie dane określone w ustawie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 29 sierpnia 2011 r., III SW 8/11).

Przechodząc do oceny przedmiotowej sprawy należy wskazać, że Państwowa Komisja Wyborcza potwierdziła, że zaskarżona Uchwała dotyczy zawiadomienia o utworzeniu komitetu pod nazwą Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej X. Y., co również potwierdzają złożone do sprawy dokumenty. Tym samym zarzut skarżącej jest niezasadny.

Odnosząc się do zarzutu dotyczącego różnicy pomiędzy zgłoszoną liczbą podpisów przez Komitet (1091), a podaną w uzasadnieniu Uchwały (1089), Sąd Najwyższy po dokonaniu sprawdzenia list poparcia oraz podanego przez PKW wyjaśnienia tej kwestii z posiadanymi dokumentami (listami poparcia), uznał wyjaśnienia PKW za zgodne z w/w dokumentami. Te dwa kwestionowane głosy poparcia są obarczone wadami i nie zmieniają łącznej liczby złożonych prawidłowo podpisów (812).

Zajmując stanowisko co do kolejnych, kwestionowanych przez skarżącą podpisów poparcia - liczby 184, obarczonych wadą „wskazania nieprawidłowego adresu”, należy uznać wyjaśnienia PKW również za prawidłowe.

Państwowa Komisja Wyborcza wyjaśniła na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów prawnych, w oparciu o jaki Rejestr dokonuje weryfikacji adresów osób, które podpisały listy poparcia. Ponadto wskazała, co może stanowić przyczynę, że adres podany na liście poparcia nie jest tym samym adresem jaki został ujęty w Centralnym Rejestrze Wyborców.

Zgodzić się również należy ze stanowiskiem Komisji, że na kartach wykazu podpisów, na których Komitet dokonywał ich zbierania, w nagłówku rubryki „Adres zamieszkania” znajduje się wydrukowana pogrubioną czcionką adnotacja „(zgodny z adresem ujęcia w stałym obwodzie głosowania w Centralnym Rejestrze Wyborców)”. Stąd należy przyjąć że sam Komitet, korzystając z wzoru karty wykazu podpisów udostępnionego przez Państwową Komisję Wyborczą niezwłocznie po zarządzeniu wyborów, informował wyborców, jaki adres należy podać udzielając poparcia.

Zatem podnoszona przez skarżącą okoliczność co do kwestionowanych adresów w kontekście wyjaśnień zawartych w skardze, również nie jest zasadna.

Odnosząc się do zarzutu, wskazanych przez PKW 25 przypadków innych (niewskazanych) nieprawidłowości podpisów, Sąd Najwyższy stwierdza, że w liczbie tej znajdują się wielokrotnie złożone podpisy przez te same osoby. Takim też jest jeden z podpisów kwestionowany przez skarżącą - (poz. 1072 - z uwagi na to, że wyborca ten udzielił już wcześniej poparcia kandydatowi i wcześniejszy jego podpis został uznany – str. 8 stanowiska PKW z 31 marca 2025 r.).

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, iż skarga pełnomocnika wyborczego Komitetu Wyborczego Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej X. Y. na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej Nr [...] z dnia 26 marca 2025 r. w sprawie odmowy przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego jest bezzasadna, dlatego też należało ją oddalić.

Sąd Najwyższy na podstawie art. 300 § 2 k.wyb. w zw. z art. 516 k.p.c. postanowił jak w sentencji.

Marek Dobrowolski Tomasz Demendecki Elżbieta Karska

[SOP]

[r.g.]